

Til lovforslag nr. L 139. Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 24. maj 1991

Betænkning

over

Forslag til lov om ophævelse af lov om forbud mod handel med Den Sydafrikanske Republik og Namibia og af lov om forbud mod nye danske investeringer m.v. i Sydafrika og Namibia

[af Annette Just (FP) og Duetoft (CD) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til udenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, kan ikke stemme for det stillede ændringsforslag og ønsker samtidig at udtale:

Flertallet hilser velkommen, at der i Sydafrika er sket forandringer, der giver håb om, at afskaffelse af apartheid kan ske ad ikkevoldelig vej. Samtidig er der i de seneste måneder sket en optrapning af de voldelige sammenstød mellem sorte befolkningsgrupper, som, hvis de ikke standses, kan true den fredelige udvikling bort fra apartheid.

Situationen i Sydafrika i dag er så uklar, at det efter flertallets opfattelse vil være for tidligt at afskaffe de økonomiske sanktioner over for Sydafrika. Det lovkompleks, som skulle ophæve apartheid, er ikke endeligt vedtaget, og det er ikke over for udvalget godtgjort, hvorvidt disse love virkelig indebærer en ophævelse af apartheid eller blot fortsættelse af apartheid »ad bagdøren«. Dertil kommer, at der endnu ikke er påbegyndt forhandlinger om indførelse

af en ny forfatning med valgret til alle uanset race.

På denne baggrund mener flertallet, at det er for tidligt at gennemføre en fuldstændig afskaffelse af sanktionerne. Det har hele tiden, i EF-sammenhænge, i de nordiske lande og i Danmark, været en klar forudsætning for fjernelse af de økonomiske sanktioner, at processen bort fra apartheid kunne vurderes som uigenkaldelig. Udvalgsarbejdet har ikke dokumenteret, at et sådant punkt i processen nu er nået. Samtidig vil det være politisk hensigtsmæssigt, at afskaffelsen af sanktionerne søges koordineret mellem de nordiske lande.

Flertallet finder imidlertid, at Danmark aktivt bør støtte dialogen i Sydafrika og derigennem den fredelige udvikling bort fra apartheid. Dette gøres i den aktuelle situation bedst gennem en gradvis lempelse af sanktionerne i takt med, at den sydafrikanske regering faktisk fjerner de tilbageværende dele af apartheidssystemet. Der er tale om en balancegang, hvor fremskridt i processen påskønnes, samtidig med at presset for en endelig og definitiv afskaffelse af apartheid fastholdes. I praksis forudsætter dette opstilling af en dansk »køreplan« for sanktionernes ophævelse.

Regeringen er gentagne gange blevet opfordret til at udarbejde en sådan »køreplan«, som kunne vinde tilslutning hos et bredt flertal i Folketinget. Intet er imidlertid sket. Flertallet skal derfor endnu en gang opfordre udenrigs-